

Saker til behandling i kontrollutvalgets møte

tirsdag 29. april 2008 kl 16.30

Møtet holdes i Kontrollutvalgets sekretariat Fr. Selmers vei 2

Kart I

Sak	Side
32/08 Rapport 3/2008 Anskaffelser i Kollektivtransportproduksjon AS.....	2
33/08 Rapport 4/2008 Forvaltning av utplassert kunst.....	4
34/08 Rapport 5/2008 Økonomisk styring og oppfølging av investeringsvirksomheten i Omsorgsbygg Oslo KF	6
35/08 Oppfølging av rapport 3/2006 resultater, undervisning og ledelse ved Groruddalen skole	7
36/08 Skatteregnskapet for 2007	8
37/08 Endelig innberetning om misligheter mot Renovasjonsetaten i forbindelse med papirinnsamling.....	9
38/08 Endelig innberetning om misligheter mot myndling under Overformynderiet...	10
39/08 Erstatning og behandling av mislighetssaker ved hjemmetjenesten/PU-boliger .	11
40/08 Revisjonsstrategier for Oslo kommune 2008 - 2011.....	12
41/08 Inngåelse av leiekontrakt for Kommunerevisjonen i Grenseveien 88 på Helsefyr	14
42/08 Rapport om registrering, vedlikehold og bruk av det frivillige økonomiregisteret	15
43/08 Møteplan for kontrollutvalget andre halvår 2008.....	16
44/08 Forkjøpsrett til sykehusboligene.....	16
45/08 Oslo Pensjonsforsikring AS - Vurdering av selskapskontroll.....	17
46/08 Bykassens og lånefondets regnskap for 2007. Byrådets beretning for 2007.....	19

Rapport 3/2008 Anskaffelser i Kollektivtransportproduksjon AS

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har gjennomført utvidet selskapskontroll av anskaffelser i Kollektivtransportproduksjon AS.

Bystyret fattet vedtak om selskapskontroll 07.12.2005 (sak 476). Kontrollutvalget besluttet 19.01.2006 (sak 10) at utvidet selskapskontroll skulle utføres med fokus på anskaffelser i AS Oslo Sporveier. Selskapet endret pr 01.07.2006 navn til Kollektivtransportproduksjon AS (KTP AS).

Kommunerevisjonen har sett nærmere på anskaffelsen av nytt billettsystem og to mindre kjøp av varer og tjenester. I tillegg er noen forhold ved intern kontroll undersøkt. Kjøpet av nytt billettsystem ble planlagt gjennomført i form av fem leveranser. Tre avtaler er inngått så langt.

Undersøkelsen viser at flere forhold ved de undersøkte anskaffelsene er håndtert på god måte, men den viser også viktige svakheter og mangler og brudd på regelverk.

Ved anskaffelsen av nytt billettsystem er det to forhold som har vist seg særlig utfordrende i forhold til anskaffelseslovens krav om konkurranse og likebehandling. Det er bredden i konkurransen om leveransen, og det er kjøp av detaljspesifikasjon av billettsystemet som del av den samlede leveransen.

På verdensbasis er det relativt få leverandører av billettsystemer tilsvarende det som nå er under innføring i Oslo kommune. Gitt et begrenset tilfang av tilbydere blir det desto viktigere at de som deltar i konkurransen, er reelle konkurrenter om kontraktene. Våre funn viser at det som i utgangspunktet kan fremstå som en relativt bred konkurranse om nytt billettsystem, i realiteten ble en konkurranse dels mellom to og senere kun med en reell tilbyder på selve systemleveransen.

Revisjonen peker i rapporten på at KTP AS burde ha tatt opp spørsmålet om konkurransen om selve billettsystemet var tilstrekkelig. Ved tvil eller negativ konklusjon burde det så ha blitt vurdert om konkurransen skulle avlyses. I foreliggende dokumentasjon om kjøpet kan det ikke ses å være gjort.

Våre funn viser at leverandøren av billettsystemet også fikk i oppdrag å detaljspesifisere systemleveransen. Etter revisjonens oppfatning er det nærliggende å hevde at oppdragsgiver ved det kommer i konflikt med bestemmelsen i forsyningsforskriften § 15 nr 7 om begrensninger i adgangen til å søke eller motta råd til utarbeidelse av spesifikasjoner for anskaffelser. Som en konsekvens blir det også nærliggende å hevde at anskaffelsesloven § 5 om likebehandling er brutt.

Ved kjøpet av nytt billettsystem peker revisjonen på at introduksjon av nytt kriterium ved prekvalifisering av søkere, bryter med anskaffelsesloven § 5 om forutberegnelighet og likedan med forsyningsforskriften § 37 nr 1 om utvelgelse av kandidater etter objektive kriterier som skal være tilgjengelige for alle berørte. I tillegg viser undersøkelsen at det ikke synes å være

gjort en systematisk vurdering på kriterienivå av de relative forskjellene mellom tilbudene. Beslutningene om valg av tilbud fikk ved det et relativt skjønnsmessig preg.

En av de to mindre anskaffelsene viste seg å være et uhjemlet direktekjøp til en verdi av ca 9,3 mill. Det innebærer brudd på anskaffelsesloven § 5 om konkurranse. Problemet ble raskt brakt i orden av innkjøpsavdelingen i Kollektivtransportproduksjon AS.

Vedrørende intern kontroll ble det avdekket enkelte avvik angående attestasjonsmyndighet og beløpsfullmakter.

Revisjonen har anbefalt at selskapets innkjøpshåndbok oppdateres med informasjon om prekvalifisering av søkere og tilsvarende for vurdering av tilbud og tildeling av kontrakt. Revisjonen har også anbefalt at det gjøres en gjennomgang og avstemming mellom tilganger i det elektroniske fakturabehandlingssystemet og konsernsentermatrisen for attestasjonsmyndighet og beløpsfullmakter.

KTP AS og Byrådsavdeling for finans og utvikling har kommentert rapporten. Fra KTP AS er det varslet tiltak i tråd med revisjonens anbefalinger. Byrådsavdelingen har på sin side vist til enighet mellom KTP AS og revisjonen om de aktuelle tiltakene, og har ikke kommentarer utover det.

KTP AS argumenterte i tillegg for

- en nyansering av revisjonens vurdering og konklusjon angående kvalifikasjonene til tilbyder Delta
- tilstrekkelig konkurranse om anskaffelsen av nytt billettsystem
- tilstrekkelig bevissthet hos KTP AS til at konkurransefordel ikke ble Alfa til del da de først fikk anledning til å detaljspesifisere leveransen av nytt billettsystem og deretter kontrakt på hovedleveransen

Revisjonen har vurdert det slik at det ikke er noe ved innholdet i kommentarene som gir grunnlag for å endre vurderinger, konklusjoner eller anbefalinger slik de går fram av rapportens kapittel 3.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har ved behandling av Rapport 3/2008 *Anskaffelser i Kollektivtransportproduksjon AS* merket seg at flere elementer i de undersøkte anskaffelsene er godt håndtert. Utvalget har også merket seg at selskapet allerede har satt i gang arbeid med sikte på å gjennomføre de anbefalingene som revisjonen har fremsatt i rapporten. Men kontrollutvalget stiller seg kritisk til at konkurransen om kjøpet av nytt billettsystem ikke synes å ha vært tilstrekkelig, og likeledes kritisk til at leverandøren av billettsystemet synes å ha fått en urettmessig konkurransefordel gjennom adgangen til å detaljspesifisere hovedleveransen.

Kontrollutvalget vil understreke viktigheten av at regelverket for offentlige anskaffelser følges. Det er vesentlig for selskapets renommé som innkjøper, for å redusere risikoen for uregelmessigheter og misligheter og for å oppnå økonomisk gunstige anskaffelser.

Forvaltningsrevisjonsrapporten sendes finanskomiteen og samferdsels- og miljøkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 17.04.2008 m7vedlegg

33/08

Rapport 4/2008 Forvaltning av utplassert kunst

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har undersøkt virksomhetenes etterlevelse av bystyrets instruks for forvaltning av utplassert kunst (kunst utenfor museene). Prosjektet er vedtatt av Kontrollutvalget i møte 24.08.2006, sak 86, og tilhører satsingsområdet *store brukergrupper* i overordnet plan for forvaltningsrevisjon.

Undersøkelsen omfatter en breddeundersøkelse i 50 virksomheter, en analyse av virksomhetenes dokumentasjon over forvaltede kunstverk og rapportering i årsmeldingene for 2006, og intervjuer i Kulturetaten. Kommunerevisjonen har også sammenholdt virksomhetenes egne oversikter over kunst med registreringer i Kulturetatens kunstdatabase.

Undersøkelsen har avdekket omfattende avvik på så godt som alle punkter i instruksene. Det er svakheter i oversikt over og kontroll med kunstverk både i virksomheter som forvalter utplassert kunst, og hos Kulturetaten. Rapporteringen fra virksomhetene til Kulturetaten om hvor kunstverkene befinner seg og hvilken tilstand de er i, fungerer ikke alltid som den skal. I de tilfellene der denne rapporteringen skjer som den skal ifølge instruksene, blir tilbakemeldingene ikke systematisk fulgt opp av etaten. Kulturetatens register over utplasserte kunstverk i kommunens virksomheter var så godt som fullstendig og oppdatert i 2001, men har siden ikke blitt oppdatert i tråd med endringer. Det er svakheter i den pålagte rapporteringen om forvaltning av kunst i årsmeldingene, og Kulturetaten følger ikke med på denne rapporteringen.

Kommunerevisjonen har konkludert med at virksomhetenes forvaltning av utplassert kunst ikke er tilfredsstillende. Prosjektet har avdekket forbedringsmuligheter på alle nivå og i de fleste virksomheter. Fraværet av tilfredsstillende kontroll med og oversikt over kunsten utenfor museene innebærer en betydelig risiko for at kommunens kunstverk stjeles, forringes og ødelegges, og åpner for mislighold. Kommunerevisjonen anbefaler samtlige virksomheter å gjennomgå sin forvaltning av kunst, og å følge bystyrets vedtak.

Kommunerevisjonen har mottatt høringsuttalelser fra fem byrådsavdelinger og 23 virksomheter, disse ligger som vedlegg til rapporten. I flertallet av høringsuttalelsene blir det meldt relevante tiltak basert på rapportens anbefalinger.

Tre byrådsavdelinger og to virksomheter har kommentarer til prosjektets metode. Byrådsavdelingene for næring og idrett (NOI) og for velferd og sosiale tjenester (VST) gir uttrykk for å ha oppfattet at Kommunerevisjonens vurderinger og konklusjoner i hovedsak bygger på intervjudata. Kommunerevisjonens konklusjoner bygger imidlertid, som nevnt

innledningsvis, på et omfattende datagrunnlag: En elektronisk spørreundersøkelse i alle virksomheter, virksomhetenes egne oversikter over forvaltet kunst, rapportering i årsmeldingene for 2006, og registreringer i Kulturetatens kunstdatabase i tillegg til intervjuer. Anvendte metoder er for øvrig beskrevet i vedlegg 1 til rapporten.

Videre har NOI og VST kommentarer til prosjektets innretning, analyse og anbefalinger. Kommunerevisjonen oppfatter disse kommentarene som at NOI og VST har forventninger til prosjektet som går ut over dets formål og hensikt.

Samlet sett mener Kommunerevisjonen at tilbakemeldingene ikke gir grunnlag for endringer i vurderinger, konklusjoner og anbefalinger.

Til sammen 27 virksomheter har ikke gitt tilbakemelding på rapporten. Fem virksomheter som har gitt tilbakemelding, har ikke meldt relevante tiltak i forbindelse med rapportens anbefalinger. Kommunerevisjonen forutsetter at Kulturetatens og byrådsavdelingens oppfølging av sine meldte tiltak vil kunne få konsekvenser for praksis i virksomhetene. På basis av disse forholdene går Kommunerevisjonen inn for å gjennomføre en oppfølgingsundersøkelse i 2009.

Prosjektet har dessuten avdekket forbedringsmuligheter i eiendomsforetakenes forvaltning av veggfast kunst og skulpturer i Oslo kommunes bygg. Blant annet ser ansvarsfordelingen mellom eier og leietaker ikke ut til å være tydelig nok. Dette er imidlertid ikke undersøkt nærmere. Kommunerevisjonen vil vurdere å foreslå at det skal gjennomføres et forvaltningsrevisjonsprosjekt med sikte på å bidra til forbedringer på dette området.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg Kommunerevisjonens konklusjoner i rapport 4/2008, og ser med bekymring på at undersøkelsen har avdekket omfattende svakheter i etterlevelsen av bystyrets instruks for forvaltning av utplassert kunst.

Til sammen 32 virksomheter har ikke meldt relevante tiltak i høringsuttalelser til rapporten. Kontrollutvalget forutsetter at alle bydeler, etater og foretak gjennomgår sin forvaltning og undersøker forbedringsmuligheter i tråd med anbefalingene.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens rapport 4/2008 *Forvaltning av utplassert kunst* til orientering. Saken sendes kultur- og utdanningskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 17.04.2008 m/vedlegg

Rapport 5/2008 Økonomisk styring og oppfølging av investeringsvirksomheten i Omsorgsbygg Oslo KF

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen legger med dette frem rapport 5/2008 *Økonomisk styring av investeringsprosjekter i Omsorgsbygg Oslo KF*.

Omsorgsbygg Oslo KF er et eiendomsforetak som forvalter en stor eiendomsmasse. Foretaket gjennomfører også store investeringer. Kommunerevisjonens hovedproblemstilling i denne undersøkelsen er om Omsorgsbygg Oslo KF har tilfredsstillende økonomisk styring og oppfølging av investeringsvirksomheten. I den sammenheng har Kommunerevisjonen undersøkt om foretaket har utarbeidet rutiner og krav (system) som sikrer god økonomisk oppfølging, og om disse etterlevs i praksis i syv utvalgte investeringsprosjekter.

Kommunerevisjonen mener Omsorgsbygg Oslo KF langt på vei har utarbeidet rutiner og krav som sikrer økonomisk styring og oppfølging av investeringsvirksomheten, selv om vi ser noen svakheter. Når det gjelder etterlevelsen av disse i de syv utvalgte investeringsprosjektene, ser vi flere svakheter. De viktigste funnene er:

- at foretaket i prosjekteringsfasen ikke har rutiner for å identifisere, systematisere og vurdere risiko for at merkostnader oppstår utover beregninger som ligger til grunn for marginer og reserver, herunder at det ikke er etablert rutiner for å gjennomføre risikovurderinger basert på erfaringsbasert materiale
- at det ikke er etablert ensartede arkiveringsrutiner som sikrer informasjon og dokumentasjon
- at alle innspill fra bruker og/eller kunder i gjennomføringsfasen, som får økonomiske konsekvenser for prosjektet, ikke alltid håndteres i tråd med gjeldende retningslinjer. Det innebærer at bygningsmessige tiltak gjennomføres før Omsorgsbygg Oslo KF som byggherre formelt har tatt stilling til eller godkjent tiltaket
- at ikke alle prosjektansvarlige benytter det prosjektadministrative systemet OBYPRO i tråd med retningslinjene. Ettersom dette systemet ligger til grunn for skriftlig rapportering mellom styringsnivåene i Omsorgsbygg Oslo KF, innebærer det en betydelig risiko for at skriftlig styringsinformasjon om prosjektporteføljen ikke er korrekt

I følge høringsuttalelsene er Omsorgsbygg Oslo KF hovedsakelig enig i revisjonens anbefalinger knyttet til foretakets system. Flere tiltak er allerede gjennomført, er under utarbeidelse eller er under vurdering om de skal gjennomføres. Foretaket er ifølge høringsuttalelsen klar over at det kan være avvik mellom hvordan systemet er beskrevet og det som gjennomføres i praksis. Foretaket arbeider med å følge opp både egne ansatte og innleide på disse områdene for å øke kvaliteten på det arbeidet som utføres. Foretaket arbeider også med å følge opp at data som registreres har god kvalitet, og er i ferd med å anskaffe et nytt IT-system for å håndtere informasjonen. Byrådsavdeling for byutvikling har merket seg hovedbudskapet i rapporten, og vil blant annet bruke anbefalingene fra revisjonsrapporten som underlag for videre dialog med Omsorgsbygg Oslo KF. Dette spesielt i forbindelse med gjennomføring og oppfølging av investeringsprosjekter som vedrører sykehjem og barnehager.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg at Kommunerevisjonens rapport 5/2008 om økonomistyring og oppfølging av investeringer i Omsorgsbygg Oslo KF viser at selv om foretaket har etablert rutiner og krav til økonomisk styring og oppfølging, er det flere svakheter i etterlevelsen av dem.

Kontrollutvalget vil understreke at det er viktig at Omsorgsbygg Oslo KF har en tilfredsstillende økonomisk styring og oppfølging av sin investeringsvirksomhet, og videre at foretakets styringsdata har god kvalitet.

Kontrollutvalget merker seg at Omsorgsbygg Oslo KF og Byrådsavdeling for byutvikling slutter seg til Kommunerevisjonens anbefalinger.

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens rapport 5/2008 *Økonomisk styring og oppfølging av investeringsvirksomheten i Omsorgsbygg Oslo KF* til orientering.

Saken oversendes byutviklingskomitéen og finanskomitéen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 17.04.2008 m/vedlegg

35/08

Oppfølging av rapport 3/2006 resultater, undervisning og ledelse ved Groruddalen skole

Saken gjelder:

Høsten 2005 gjennomførte Kommunerevisjonen en forvaltningsrevisjon ved Groruddalen skole som viste at skolen hadde et betydelig forbedringspotensial, jf rapport 3/2006 *Resultater, undervisning og ledelse ved Groruddalen skole*.

På bakgrunn av Kommunerevisjonens konklusjoner og anbefalinger i rapporten varslet skolen en rekke konkrete forbedringstiltak. Utdanningsetaten og Byrådsavdeling for barn og utdanning varslet for sin del at forbedringsarbeidet ved skolen skulle følges opp igjennom styringsdialogen mellom etaten og skolen.

Kontrollutvalget vedtok 28.08.2007 (sak 79) en mindre oppfølgingsundersøkelse med fokus på om Groruddalen skole hadde iverksatt de varslede tiltakene. Oppfølgingsundersøkelsen viser at Groruddalen skole helt eller delvis har iverksatt de fleste av de varslede tiltakene eller andre relevante tiltak, samt at også Utdanningsetaten og Byrådsavdeling for kultur og utdanning har gjennomført relevante tiltak.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kommunerevisjonens oppfølging av rapport 3/2006 *Resultater, undervisning og ledelse ved Groruddalen skole* viser at skolen helt eller delvis har iverksatt de fleste av de varslede tiltakene eller andre relevante tiltak, samt at også Utdanningsetaten og Byrådsavdeling for kultur og utdanning har gjennomført relevante tiltak.

For øvrig tar kontrollutvalget oppfølgingen av rapport 3/2006 *Resultater, undervisning og ledelse ved Groruddalen skole* til orientering.

Saken sendes kultur- og utdanningskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 14.04.2008

36/08

Skatteregnskapet for 2007

Saken gjelder:

Kemnerens redegjørelse om skatteregnskapet for 2007 og Skatteetatens ”Kontrollrapport 2007 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen i Oslo kommune” legges fram for kontrollutvalget.

Fra 01.07.2004 ble ansvaret for revisjonen av kommunenes skatteregnskaper overført fra kommunerevisjonene til Riksrevisjonen. I Skattedirektoratets brev av 21.02.2005 til landets kommuner ble behandlingen av skatteregnskapet etter endringene i revisjonsansvaret omtalt. Skattedirektoratet uttalte bl.a.:

Det er forutsatt at de kommunevise skatteregnskapene avgis overfor Skattedirektoratet v/skattefogden, og anses som delregnskaper til Skatteetatens samlede regnskap.

Stortinget foretar desisjon av Skatteetatens samlede regnskap. Skattedirektoratet anser det derfor ikke lenger som naturlig at kommunestyret skal foreta en formell desisjon av den enkelte kommunes skatteregnskap.

Etter "Midlertidig instruks for skattefogdens kontroll av skatteregnskapet" skal skattefogden innen den 15.2. året etter regnskapsåret utarbeide en kontrollrapport for skatteoppkreverfunksjonen i den enkelte kommune.

Skattedirektoratet uttalte at det anså det som naturlig at kemneren oversender skatteregnskapet og tilhørende redegjørelse til kommunestyret og kontrollutvalget. Kontrollutvalgets vedtak sendes bystyret med kopi til byrådet. Som for andre regnskaper er det byrådet som innstiller til bystyret.

Sekretariatslederen fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kemnerkontorets kommentarer til skatteregnskapet for 2007 av 14.04.2008 og Skatteetatens kontrollrapport av 20.02.2008 til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 17.04.2008 m/vedlegg

37/08

Endelig innberetning om misligheter mot Renovasjonsetaten i forbindelse med papirinnsamling

Saken gjelder:

Forhold 1

Innsamling av papir i Oslo skjer i regi av Renovasjonsetaten (REN). REN har kontrakt med selskapet Ragn-Sells AS (RS) for innsamling av returpapir. Innsamlingsmengden er totalt ca. 1000 tonn pr. uke. og REN betaler ca. kr 550 pr. tonn. RS har kontrakt for to av fire innsamlingsområder som utgjør ca. 50 % av den totale innsamlingsmengden.

REN foretar en rutinemessig gjennomgang av veielister hver måned. I november 2006 ble det oppdaget avvik som førte til at misligheter ble avdekket. Ett kjørelag (underleverandører til RS) har av spesielle årsaker hatt anledning til å levere papir kvelds- og nattestid mens vekten er uten overvåking. Etter RENs og RS mening har det aktuelle kjørelaget unnlatt å tømme innveid papir. Laget har kjørt på vekten flere ganger med samme lass, og ut igjen med kun to hjul på vekten. Forskjellen mellom innvekt og utvekt ble registrert på veiekortet som tømt mengde og var grunnlag for fakturering.

En av sjåførene har innrømmet forholdet og er avskjediget. RS anmeldte de aktuelle underleverandørene til politiet 04.12.2006 for bedrageri/og eller utroskap for å ha innveid ca. 870 tonn mer papiravfall enn det som var samlet inn. Dette utgjør ca. kr 480 000. REN anmeldte kontraktpartner RS til politiet 14.12.2006 på grunnlag av mistanke om bedrageri og økonomisk utroskap.

Kontrollutvalget tok Kommunerevisjonens foreløpige innberetning av 11.01.2007 om ovennevnte forhold til orientering i møte 24.01.2007, sak 9.

Etter kontrollutvalgets behandling er anmeldelsen mot RS henlagt, og det er inngått forlik 31.01.2008 hvor RS skal betale kr 239 860,50 til REN.

Forhold 2

En underleverandør til en annen av RENs kontraktpartnere ble politianmeldt av REN 03.01.2007 for å ha tatt imot svart betaling for henting av avfall. Det var mistanke om at underleverandøren hadde mottatt ca. kr 1 600 pr måned i ca. ett år fra en næringsdrivende for tømming av avfall uten at den næringsdrivende var registrert som kunde hos REN.

Underleverandøren har fått avskjed. Anmeldelsen ble henlagt av politiet pga. manglende kapasitet.

Forhold 3

I forbindelse med undersøkelsene av RS ble det avdekket at et annet selskap, Stena Scanpaper AS (SS), hadde levert restavfall til forbrenning ved Klemetsrudanlegget over lengre tid uten å ha betalt for dette. SS ble 26.01.2007 politianmeldt for urettmessig å ha belastet kommunen for utgifter til forbrenning og utgifter til sluttbehandlingsavgift. Politianmeldelsen ble henlagt pga. manglende kapasitet. Det var usikkert hvem som hadde gitt SS tillatelse til en slik praksis. At dette hadde pågått over flere år kunne tolkes som en aksept fra kommunens side. Etter en samlet vurdering ble det besluttet å ikke forfølge saken videre.

Denne saken ble gransket ved Seksjon for internrevisjon, men det ble ikke avdekket at noen ved REN, SS eller ved Energigjenvinningsetaten (Klemetsrudanlegget) hadde fått personlige økonomiske fordeler gjennom den etablerte praksisen. Granskingsrapporten anbefalte bl.a. at det ble etablert nye rutinebeskrivelser, standardkontrakter og at det ble innført et felles kontrollsystem i samarbeid med Energigjenvinningsetaten. REN har fulgt opp alle disse anbefalingene.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens endelige innberetning om misligheter mot Renovasjonsetaten til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 18.04.2008

38/08

Endelig innberetning om misligheter mot myndling under Overformynderiet

Saken gjelder:

Saken ble avdekket ved revisjon av Overformynderiet (OFM) for 2006. Det ble foretatt stikkprøver av utbetalinger ført på konto for ”løpende utgifter ved vergen”. En rekke enkeltsaker ble tatt opp med OFM og dette var en av dem.

En hjelpeverge (NN) hadde fått overført kr 306 217 av myndlingens (AA) penger med godkjenning fra OFM. AA og NN er ikke i slekt og AA har ingen livsarvinger. Før NN ble oppnevnt som hjelpeverge hadde AA undertegnet følgende dokumenter som gir NN disposisjonsrett/arv til hennes eiendeler:

- Ubevitnet fullmakt av 18.09.2004 hvor AA overdrar leiligheten til NN dersom AA kom på sykehjem.
- Testament v/advokat av 03.01.2005 hvor NN innsettes som enearving.

- Ubevitnet fullmakt av 23.09.2005 som gir NN fullmakt ”til å overta og disponere mine pengesaker”.

AA ble innlagt på sykehjem 17.02.2006. Den 14.03.2006 ble AA undersøkt av spesialist i geriatri med diagnosen senil dement og det ble konstatert mangeårig psykiatrisk lidelse med ”paranoid psykose”. På bakgrunn av undersøkelsen ble det søkt om hjelpeverge for AA. NN tok kontakt med OFM og ble oppnevnt til hjelpeverge for AA 04.04.2006.

NN har unnlatt å oppgi til OFM det meste av det AA hadde av midler, og forsynt seg grovt av dette. NN har også fått utbetalt flere beløp av AAs penger fra OFM uten å levere gyldig dokumentasjon.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget mener Overformynderiet i dette tilfellet ikke har ivaretatt sitt ansvar for å ta vare på formuen til en person som er under hjelpevergemål. Kontrollutvalget mener videre at det er kritikkverdig at Overformynderiet har utbetalt flere beløp til en hjelpeverge uten at det ble dokumentert hva pengene skulle brukes til.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens endelige innberetning om misligheter mot en myndling under Overformynderiet til orientering.

Kontrollutvalget ønsker å bli orientert når saken er ferdig behandlet i rettsapparatet.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 21.04.2008

39/08

Erstatning og behandling av mislighetssaker ved hjemmetjenesten/PU-boliger

Saken gjelder:

I forbindelse med behandlingen av *Oversikt nr. 17 - Økonomiske uregelmessigheter og misligheter som er endelig innberettet til kontrollutvalget i 2007* den 23.01.2008 ønsket kontrollutvalget en samlet oversikt over de mislige sakene ved henholdsvis hjemmetjenesten og PU-boliger i Oslo, med særlig vekt på spørsmålet om brukerne har fått erstatning.

I alle saker der kommunalt ansatte har stjålet penger eller annet fra brukere av kommunens tjenester, blir spørsmålet om erstatning behandlet individuelt. Kommunerevisjonen har laget en oversikt over de innberettede sakene der brukere er involvert for de siste tre årene, jf. vedlegg 1 og 2.

Kommunerevisjonen har innberettet fire saker fra PU-boliger der beboere har fått frastjålet/underslått penger, jf. vedlegg 1. Saksforholdene varierer fra sak til sak. I tre av tilfellene har beboerne fått dekket sine tap fullt ut, mens i den fjerde saken er erstatningsspørsmålet ennå ikke avgjort.

Kommunerevisjonen har innberettet åtte saker fra hjemmetjenesten der kommunalt ansatte har stjålet penger eller annet fra brukere de siste tre årene, jf. vedlegg 2. I en sak der en bruker ble frastjålet kr 80 000 av en kommunal hjemmehjelper, fikk brukeren billighetserstatning av bydelen på kr 20 000. I noen tilfeller har banken dekket brukerens tap, men det er også tilfeller der brukerne ikke har fått dekket sine tap. En vanlig situasjon kan være at hjemmehjelperen har tatt ut penger fra brukers konto og hevder at pengene er overlevert bruker. Brukeren/pårørende hevder imidlertid at pengene er beholdt av hjemmehjelperen. I mange av disse sakene vil det derfor være "påstand mot påstand".

Oversikten over saker for 2005–2007 viser at bydelene i liten grad erstatter tap i saker der hjemmehjelpere har stjålet penger fra brukerne.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar Kommunerevisjonens oversikt over mislighetssaker i henholdsvis hjemmetjenesten og i PU-boliger for 2005–2007 til orientering.

Saken oversendes finanskomitéen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 17.04.2008

40/08

Revisjonsstrategier for Oslo kommune 2008 - 2011

Saken gjelder:

I denne saken omtales kontrollutvalgets og Kommunerevisjonens ulike oppgaver slik at bystyret får anledning til å ha en samlet drøfting av tilsyns- og revisjonsoppgavene. Saken inneholder bl.a. forslag til overordnet plan for forvaltningsrevisjon og plan for selskapskontroll for perioden 2008-2011 i samsvar med gjeldende bestemmelser. I vedlegg til saken er revisjonsoppgavene nærmere beskrevet, herunder planlegging, gjennomføring og rapportering.

Kommunelovens bestemmelser om kontrollutvalg og revisjon ble vedtatt endret ved lov av 12.12.2003. Endringene trådte i kraft fra 01.07.2004. Kommunaldepartementet ga med hjemmel i loven forskrift om kontrollutvalg 15.06.2004. I forskriften § 10 er det følgende bestemmelse om overordnet plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.

Kontrollutvalget skal også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper, jf. kommuneloven § 77, nr. 5. Det framgår videre av kommuneloven § 80, første og annet ledd at kontrollutvalget og revisor har innsynsrett i de heleide selskapene. I forskriften § 13 framgår følgende om plan for selskapskontroll:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Den foreliggende saken sendes bystyret som kontrollutvalgets forslag til overordnet plan for forvaltningsrevisjon og plan for selskapskontroll for inneværende bystyreperioden 2008 - 2011.

Kontrollutvalget innbyr bystyret til å fatte følgende vedtak:

Overordnet plan for forvaltningsrevisjon

1. I inneværende bystyreperiode skal det årlig gjennomføres forvaltningsrevisjon av brukertilpassede tjenester og myndighetsutøvelse, miljø og byutvikling, anskaffelser og virksomhetsstyring.
2. Kontrollutvalget gis fullmakt til å foreta de nærmere prioriteringer av forvaltningsrevisjonen, herunder vedta de enkelte undersøkelser.

Plan for selskapskontroll

1. Det kan gjennomføres eierskapskontroll ved å kontrollere byrådets rapportering til bystyret om gjennomføring av kommunens mål og strategier for eierskapet.
2. Det kan gjennomføres utvidet selskapskontroll/forvaltningsrevisjon etter kontrollutvalgets nærmere vurdering i Hav Eiendom AS og Ruter AS og Kollektivtransportproduksjon AS med datterselskaper
3. Kontrollutvalget delegeres myndighet til å endre planen i løpet av perioden ved behov.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 18.04.2008 m/vedlegg

41/08

Inngåelse av leiekontrakt for Kommunerevisjonen i Grenseveien 88 på Helsefy

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har framforhandlet en kontrakt med Gasmann Eiendom AS for leie av kontorlokaler for perioden ca 01.06.2009 og i 10 år. Kontrakten må godkjennes av bystyret. Lokalene skal benyttes som kontorlokaler for Kommunerevisjonen. Kontrollutvalgets sekretariat vil også ha sine kontorer i lokalene.

Kommunerevisjonen flyttet 01.07.2003 inn i sine nåværende lokaler i Fredrik Selmers vei 2. Det ble inngått en femårs leiekontrakt som utløper 30.06.2008, kontrakten ble høsten 2007 forlenget til senest 31.12.2009.

Kommunerevisjonen har siden august 2007 vært inne i en prosess med å finne nye kontorlokaler. Det har vært foretatt søk på lokaler både i sentrum og i Bryn-Helsefy-området.

De nye lokalene ligger i Grenseveien 88 på Helsefy og ligger i kort avstand til flere andre kommunale virksomheter. Det er også kort vei til offentlig kommunikasjon. Lokalene er på brutto 2044 kvm + 68 kvm lager i kjelleren. Leiesum pr. år er kr 3 542 800 eks. fellesutgifter, parkering og mva, jf kontraktens pkt. 8. Pris pr kvm er kr 1 700. Leiesum inklusiv fellesutgifter og parkering er kr 4 150 000 eks mva. Leien reguleres årlig i forhold til Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks, jf. kontraktens punkt 20.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret godkjenner kontrakten mellom Gasmann Eiendom og Kommunerevisjonen vedrørende leie av 2044 kvm kontorarealer og 68 kvm lager i Grenseveien 88. Leieperioden er fra ca 01.06.2009 og til ca 01.06.2019 til kr 3 542 800 pr år eks. fellesutgifter, parkering og mva.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 18.04.2008 m/vedlegg

Rapport om registrering, vedlikehold og bruk av det frivillige økonomiregisteret

Saken gjelder:

I henhold til reglement for frivillig registrering av økonomiske interesser mv punkt 3 bokstav e) skal kontrollutvalget hvert år ha rapport om registrering, vedlikehold og bruk av det frivillige økonomiregisteret. Bystyrets sekretariat har i brev av 31.03.2008 oversendt rapport for perioden mars 2007-mars 2008. Rapporten av 28.03.2008 fra Bystyrets sekretariat følger som trykt vedlegg.

Bystyrets sekretariat skriver bl.a. følgende i rapportens pkt. 7:

Registreringene ovenfor viser at blant bystyrets medlemmer har 48 registrert sine økonomiske interesser i henhold til reglementet, mot 37 på samme tidspunkt i fjor. 6 har ingen opplysninger å registrere, mot 14 på samme tidspunkt i fjor. Blant bystyrets medlemmer er det ingen (0) som ikke ønsker registrering, og fra 5 av medlemmene mangler det opplysninger, mot 3 i fjor.

Blant bystyrets varamedlemmer har 41 registrert sine økonomiske interesser, mot 33 i 2007. 16 har ingen opplysninger å registrere mot 29 året før. 5 ønsker ikke registrering, det samme antallet som i 2007. Fra 20 vararepresentanter mangler det opplysninger, mot 13 i 2007.

Av bystyrets 59 medlemmer og 82 varamedlemmer har til sammen 54 medlemmer og 62 varamedlemmer sendt inn meldingsskjema. Dette gir en oppslutningsprosent om økonomiregisteret på 92 % for medlemmer, og 76 % for varamedlemmer.

Når det gjelder byrådets medlemmer har alle sendt inn skjema. Det samme gjelder for Oslo kommunes klagenemnd, mens det mangler opplysninger for 3 av kontrollutvalgets medlemmer/varamedlemmer.

Bystyrets sekretariat skal sende påminning om oppdatering av registrerte opplysninger hvert halvår. Reglementet med de siste endringene vedtatt av bystyret 06.06.2007 følger som trykt vedlegg.

Sekretariatslederen fremmer følgende forslag til vedtak:

Bystyrets sekretariats rapport av 28.03.2008 om registrering, vedlikehold og bruk av det frivillige økonomiregisteret tas til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 17.04.2008 m/vedlegg

43/08

Møteplan for kontrollutvalget andre halvår 2008

Saken gjelder:

Sekretariatet legger med dette fram forslag til møteplan for kontrollutvalget for andre halvår 2008:

Sekretariatslederen fremmer følgende forslag til vedtak:

Det avholdes møte i kontrollutvalget:

Tirsdag 26.08.2008

Tirsdag 23.09.2008

Tirsdag 21.10.2008

Tirsdag 18.11.2008

Tirsdag 16.12.2008

Møtene starter kl. 16.30.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 21.04.2008

44/08

Forkjøpsrett til sykehusboligene

Saken gjelder:

Kontrollutvalget mottok et notat fra ISBIT (Interesseforeningen for Sykehusansatte Bosatt i Tjenesteboliger tilhørende Ullevål, Aker og Sunnaas sykehus) av 03.03.2008 med anmodning om gransking (vedlegg 1).

ISBIT stiller bl.a spørsmål om forsømmelse fra kommunen kan ha ført til at forkjøpsretten ikke ble benyttet ved avtalen av 14.03.2002, og om markedsverdi fra 2002 kunne legges til grunn ved forkjøpet. Videre stiller ISBIT spørsmål om takst på eiendommene og nåværende markedsleie for beboerne.

Bystyret vedtok 30.05.2001 å selge 1744 sykehusboliger til Fredensborg Boligutleie ANS. Gjennomføringen av kjøpekontrakten ble utsatt dels pga. klage fra Fylkesmannen, dels pga. innklaging til ESA om at salget kunne være i strid med EØS-avtalens regler om offentlig støtte. Klagen fikk oppsettende virkning og ble først opphevet 25.04.2005. 14.03.2002 ble det inngått en avtale om salg av aksjer i Fredensborg.

En ny avtale om aksjesalg i Fredensborg ble inngått 01.07.2005, til erstatning for avtalen av 14.03.2002, men til en betydelig høyere pris. Den nye avtalen utløste forkjøpsrett. Bystyret fattet 14.12.2005 vedtak om å benytte forkjøpsretten på vegne av beboerne. Byråden for byutvikling uttaler i brev av 11.02.2008 (vedlegg 2) til finanskomiteen at det er leiegårdens omsetningsverdi på overtagelsestidspunktet som skal legges til grunn for prisen beboerne skal betale. Dersom partene (Oslo kommune og Fredensborg) ikke kommer til enighet om omsetningsverdien, avgjøres tvisten ved skjønn.

Et privat forslag fra Erling Folkvord – *Oslo kommune benytter forkjøpsretten for å overta "sykehusboligene" på de vilkår som avtalt i inngått kjøpekontrakt av 14. mars 2002 mellom ABG Sunndal Collier ASA og Ivar Tollefsen* – er behandlet i finanskomiteen 09.04.2008, sak 47, med følgende vedtak: *Det private forslaget tiltres ikke.*

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget vil forestå en uavhengig juridisk vurdering av de sentrale spørsmål i saken herunder om avtalen av 14.03.2002 utløste forkjøp og eventuelt hvilket verdifastsettelsestidspunkt som da kunne legges til grunn.

Kontrollutvalget ber Kommunerevisjonen om å få gjennomført en uavhengig juridisk vurdering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 21.04.2008 m/vedlegg

45/08

Oslo Pensjonsforsikring AS - Vurdering av selskapskontroll

Saken gjelder:

Forskrift om kontrollutvalg § 13 har bestemmelse om at kontrollutvalget minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at bystyret er konstituert, skal utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Kommunerevisjonen fremmet slik sak til foreløpig behandling i kontrollutvalgets møte 26.03.2008. Ved behandlingen av saken ble sekretariatet bedt om å fremme egen sak med vurdering av eventuell selskapskontroll av Oslo Pensjonsforsikring AS (OPF) med bakgrunn i at kommunerevisorens far er direktør for selskapet og dermed inhabil til å fremme slik sak.

Oslo kommune eier samtlige aksjer i OPF. Selskapet forvalter avsatte pensjonsmidler og forestår pensjonsutbetalinger. Selskapet hadde ved utgangen av 2007 samlede eiendeler på 42

mrd. kroner. I tillegg til pensjonsforpliktelsene til Oslo kommunes ansatte forvalter også selskapet tilsvarende for de sykehusene som tidligere var en del av Oslo kommune. Beregnet pliktig avsetning for Oslo kommunes ansatte var ved utgangen av 2007 nesten 23 mrd. kroner. Kommunen er ansvarlig for at ansatte får avtalte pensjonsutbetalinger.

Det er i forsikringsloven og tilhørende forskrifter gitt omfattende og til dels detaljerte bestemmelser om plasseringer av kapitalen.

I tillegg til de ordinære selskapsorganene etter aksjeloven (styre, administrerende direktør og ekstern revisor) har OPF flere kontroll- og tilsynsorganer:

- Kredittilsynet som fører løpende tilsyn med virksomheten og gjennomfører såkalt stedlig tilsyn. Slikt stedlig tilsyn vil bli gjennomført av Kredittilsynet i mai i år.
- Kontrollkomite som velges av generalforsamlingen og rapporterer til generalforsamlingen og Kredittilsynet. Kontrollkomiteens rapport inntas i selskapets årsrapport. Instruks for kontrollkomiteen følger som trykt vedlegg til saken.
- Internrevisjon som legger fram sine planer årlig for styret. Internrevisjonens planer styrebehandles samtidig med administrerende direktørs plan for intern kontroll som også legges fram årlig for styret. Internrevisjonens årlige rapport legges også fram for styret.
- Aktuar som foretar en vurdering av om selskapet drives "forsikringsteknisk forsvarlig". Det innebærer bl.a. en bekreftelse av at avsetningene er beregnet i samsvar med forsikringsloven og dens forskrifter. Aktuarerklæring inntas i selskapets årsrapport.

OPF forvalter svært store verdier, og virksomheten har vesentlig betydning for Oslo kommune. Sekretariatet vurderer samlet risiko som relativt lav. Det er omfattende og detaljerte bestemmelser for forvaltningen. For OPF er det etablert viktige, uavhengige kontrollordninger som bl.a. foretar kontroll av praksis i forhold til gjeldende bestemmelser.

Etter sekretariatets vurdering er det ikke tilstrekkelig grunnlag for å foreslå for bystyret at det gjennomføres undersøkelser i OPF etter kommuneloven § 80.

Sekretariatslederen fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar til orientering at det er flere uavhengige kontrollinstanser for Oslo Pensjonsforsikring AS, herunder kontrollkomite og Kredittilsynet. Kontrollutvalget finner derfor ikke tilstrekkelig grunn til å foreslå at det gjennomføres undersøkelser i selskapet etter kommuneloven § 80 første ledd, siste punktum.

Kontrollutvalget innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret tar kontrollutvalgets vurdering om at det ikke er tilstrekkelig grunnlag for å gjennomføre undersøkelser i Oslo Pensjonsforsikring AS etter kommuneloven § 80 første ledd, siste punktum, til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 22.04.2008 m/vedlegg

46/08

Bykassens og lånefondets regnskap for 2007. Byrådets beretning for 2007

Saken gjelder:

Forslag til kontrollutvalgets uttalelse vil bli ettersendt

Kontrollutvalgets sekretariat, 22. april 2008

Reidar Enger
sekretariatsleder